

زیبا، با توام!

مجموعه قطعه ادبی

مهدی عرب

www.ketab.ir

سرشناسه : عرب، مهدی، ۱۳۴۷ -
عنوان و پدید آور : زیبا با توام! (مجموعه قطعه ادبی) مهدی عرب
مشخصات نشر : اهواز: کتاب هرمز، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری : ۱۱۴ ص، ۱۴/۵×۲۱/۵ س م
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۷۲-۰۱-۷
ISBN : 978-622-6972-01-7
موضوع : قطعه‌های ادبی فارسی -- قرن ۱۴
موضوع : Literary passages, Persian -- 20th century
رده بندی کنگره : PIR۸۳۵۴
رده بندی دیویی : ۸۵۳/۶۲
شماره کتابخانه‌ای ملی : ۵۸۵۴۹۰۵

شماره نشر ۱۲۳
زیبا با توام!
مجموعه قطعه ادبی
مهدی عرب
ناشر: کتاب هرمز
طراحی جلد و صفحه‌آرایی: علیرضا ایمانی‌فر

مدیر هنری: شهرام فروغی‌مهر
چاپ اول: ۱۳۹۸
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۷۲-۰۱-۷
ISBN: 978-622-6972-01-7

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان
حق چاپ برای مولف محفوظ است.

آدرس نشر: اهواز، کمپلو، بین خیابان ارفع و ولی عصر، پاساژ عبدالخیم

تلفن تماس: ۰۹۱۶۷۳۰۴۷۱۱

ایمیل جهت ارتباط:

sh.fm۲۰۲۴@gmail.com

فهرست

مقدمه	۵	رؤیا	۶۹
فاصلدک	۱۰	خوبی که از حد بگذرد	۷۲
جوانمردی	۱۲	واقعیتی در دریا	۷۶
پنجره	۱۵	ساز نی	۸۰
اشک داغی	۱۷	سلام بر همنوایی	۸۲
تولد ریبا	۱۹	مرغ امید	۸۵
زیبا زیباست	۲۱	نقاش	۸۷
مجموعه تهی	۲۳	دروغ و عهدشکنی	۸۹
باران	۲۵	پنجره دل	۹۲
پدر	۲۷	عشق به پدر و مادر	۹۴
مادر	۲۹	اشک کوچه	۹۶
پاییز	۳۱	زمان گذشته	۹۹
برکه و ماه	۳۱	نذر از هفت دریا	۱۰۲
سجاده	۳۲	ری دلم	۱۰۴
از گفتن «نمی دانم» نترس	۳۵	برگشتم با	۱۰۶
برکه	۳۷	دخترک فلان درش	۱۰۸
شب و سکوت	۴۰		
عشق	۴۲		
حدیث ماه	۴۴		
قصه گذشته	۴۶		
عاشقانه	۴۸		
پیام باران	۵۰		
فانوس	۵۲		
دریا	۵۵		
پرواز	۵۸		
درخت بید معنوی	۶۱		
تنهایی	۶۷		

خافکا می گوید: «نوشتن، بیرون پریدن از صف مردگان است.» کلمات زنده اند و نفس می کشند و شاعران و نویسندگان به واسطه‌ی ارتکاب عمل نوشتن زندگی جدیدی اند و رنج نوشتن با پوست و استخوان آن‌ها درآمیخته است و حتی پس از مرگ نیز رهایشان نمی‌کند. ما می‌نویسیم تا زندگی و زنده بودن را به ثبت رسانیم حتی زمانی که از مرگ می‌گوییم، دقیقاً داریم زندگی را می‌سازیم و رستایش زندگی، بزرگترین موهبتی است که نصیب انسان می‌گردد. وقتی می‌نویسیم، زندگی به بهترین شکل خودش، لا به لای کلمات ما نفس می‌کشد و این یعنی جاودانگی ما در گرو عمل نوشتن است و همین نوشتن است که ما را به بیرون از صف مردگان، پرتاب می‌کند و چه پرتابی، که در اصل بیرون است و عبور از مرز مرگ و در زندگی، شناور بودن و این زیباترین شکل حیات است.

کتاب «زیبا، با توام!» مجموعه‌ای از قطعه‌های ادبی مهندس «مهدی عرب» است. ایشان تحصیل‌کرده‌ی رشته‌ی مکانیک هستند و در کنار تخصص خود، دستی نیز در نوشتن دارند. کتاب اول ایشان با نام «سفر به مرز زمین آفتاب»، سفرنامه‌ای با موضوع سال‌های تحصیل در دانشگاه فنی و مهندسی زاهدان است که با نثری زیبا و دلنشین نوشته شده است.

او در کتاب «زیبا، با توام!» به آفرینش فضاها‌ی ذهنی و اندیشه‌های خود پرداخته است و توانسته در قالب قطعه‌ی ادبی، هم اندیشه‌ها و تفکرات

خود را بیان کند و هم با زبانی ادبی، جان و روح مخاطب را با خود همراه نماید. در این مقدمه سعی کرده‌ام هم به معرفی قالب قطعه‌ی ادبی پردازم و هم جوانب زیبایی‌شناختی و اندیشگی ایشان را بازبنمایم.

ما در نوشتن با دو گونه نثر مواجه هستیم. یکی نثر «زبانی» و دیگری نثر «ادبی». نثر زبانی، نثری ساده و بدون بهره‌گیری از تخیل و عاطفه و نگاه تازه است که فقط به بیان اندیشه‌ها و مسائل مختلف می‌پردازد در حالی که نثر ادبی، نثری است که بهره‌مند از زیبایی‌های ادبی، تخیل، عاطفه، احساس و نگاه تازه به مسائل و رمان.

متن ادبی سرشار از خیال، بازی و برخورد عاطفی با محیط و نگرش تازه به مسائل انسانی و نیز با انتخاب واژه‌های مناسب و تأثیرگذار، جذاب و شیرین و خواندنی است و با بهره‌گیری از عنصر خیال و عاطفه، زیبا و دلپذیر می‌گردد و ارتباط مخاطب با آن، دلخواه و خواستنی است و به همین دلیل، عواطف و احساسات ما پرازگیخته می‌شود و با خواندن و شنیدن آن، از التذاذ ادبی بهره‌مند می‌شویم. نویسنده در نثر ادبی با استفاده از عناصری مانند تشبیه، استعاره، کنایه، سجع، تضاد، واج‌آرایی و آشنایی‌زدایی به آفرینش متنی سراسر زیبا و خوش‌استه و تأثیرگذار در ذهن مخاطب می‌پردازد.

انتخاب واژه‌های مناسب از نظر لفظ و معنی و خوش‌ترکیبی رفاه‌دهنده‌ی متن، متنی جذاب و روان می‌سازد و می‌تواند بار عاطفی متفاوتی را به مخاطب منتقل نماید. نویسنده باید با انتخاب و استفاده از واژه‌های مناسب، هم اندیشه‌ها و افکار خود را منتقل نماید و هم حس مخاطب را تحریک کند تا نسبت به متن، واکنش نشان بدهد. نویسنده‌ی متن ادبی نیازمند درنگ و تأمل و تجربه‌ی بیشتر نسبت به نویسنده‌ی متن زبانی است و به همین دلیل

در متن ادبی، «چگونه گفتن» مهم‌تر از «چه گفتن» است یعنی اجرای متن. مهم‌تر از اندیشه‌ها و افکاری است که منتقل می‌نماید. می‌توانیم نثر ادبی را به ساختمانی تشبیه کنیم که معمار آن تنها به «ساختن برای سکونت» نمی‌اندیشد بلکه از ذوق و هنر خود نیز برای لذت بردن از نماها و سازه‌ها، بهره می‌گیرد. بسیاری از متن‌های ماندگار ادبیات فارسی مانند گلستان سعدی، بهارستان جامی، کلیله و دمنه نصرالله منشی و... ارزش ادبی خود را مدیون همین زیبایی‌ها هستند.

گاهی نویسنده با مددگرفتن از نثر ادبی، به نوشتن متنی می‌پردازد که متأثر از حالات عاطفی مانند شادی، غم، عشق، ترس و شگفتی است. مشاهده‌ی پدیده‌های طبیعی مانند طوفان و غروب خورشید، دریا، جنگل، سیل، زلزله، برخورد با حوادث و رویدادها، زندگی مانند تولد، مرگ، ازدواج، شکست و پیروزی و رخدادهای اجتماعی مانند انقلاب، فقر و مهاجرت، زمینه‌ی نوشتن متن‌هایی را فراهم می‌کند که در صورت بهره‌گیری از خیال و احساس و عاطفه و به شرط کوتاه و موجز بودن، قطعه‌ی ادبی نامیده می‌شوند. قطعه‌ی ادبی ممکن است موضوعی برانگیخته شدن احساس بر اثر تماشای فیلم، خواندن شعر، شنیدن یک خبر تأثیرگذار یا یک نکته‌ی بدیع و برانگیزاننده باشد.

با توجه به آنچه گفتیم، نویسنده در این کتاب، با بهره‌گیری از زبان ادبی و در بستر موضوعات و مضامین مختلف، به بیان تفکرات و اندیشه‌های خود پرداخته است. او که از عاطفه‌ای سرشار و دلی مهربان و نگاهی دقیق برخوردار است، با رعایت ایجاز و بهره‌گیری از آرایه‌های ادبی در کلام خویش، توانسته است به متنی زیبا و دلنشین دست پیدا کند. او اندیشه‌ها و برداشت‌های خود را از مسائل مختلف زندگی با زبانی ادبی و سرشار

از عاطفه و شور و نگاهی عاشقانه، بیان کرده و مخاطب را با نثر زیبای خود، همراه و همدل نموده است. این موفقیت حاصل شناخت درست و قاعده‌مند ایشان از زبان ادبی است و به همین دلیل در متن کتاب، از هرگونه افراط و زیاده‌روی در زمینه‌ی استفاده از آرایه‌های ادبی یا شرح و توصیف فضا دوری شده است و به متنی یکدست، زیبا و خواندنی دست یافته است. همین مسئله، باعث غنای متن و تأثیرگذاری و جذابیت آن شده است. نگارش قلمی ادبی، مستلزم توجه به این نکات مهم است.

الف: نگاه تازه و باریک به موضوع یا پدیده

نگاه تازه به موضوع یا پدیده، یعنی اینکه از توصیفات کلیشه‌ای و تکراری بپرهیزیم بگونه‌ای که بانگ‌ها، سادی و معمولی متفاوت باشد. طرح ناگفته‌ها و نادیده‌ها و ابعاد ناکاویده پدیده از زمینه‌ی حلاوت و جذابیت متن را فراهم می‌آورد و توجه و کنجکاوی مخاطب را برمی‌انگیزد. تکرار توصیفات و نگاه دیگران، همیشه دلزدگی و عدم جذابیت را به دنبال خواهد داشت.

ب: استفاده‌ی بجای و به اندازه از آرایه‌های ادبی

قطعه‌ی ادبی به دلیل بهره‌گیری از عنصر خیال، سرشار از آرایه‌های ادبی است و همین آرایه‌ها، نقش بسیار تأثیرگذاری در جذابیت متن دارند اما آرایش غلیظ متن به آرایه‌ها و عدم تناسب بین آن‌ها، تنها ممکن است متن را از سادگی و زیبایی طبیعی دور کند بلکه باعث تولید سبک مصنوعی و غیرجذاب و حتی پیچیده گردد. بعضی از متن‌های مسجع هنر که از تشبیه و استعاره و سجع و کنایه و... لبریز شده‌اند، از این دسته‌اند. همانطور که شیرینی بیش از حد، دلزدگی می‌آورد، متنی که آرایه‌های ادبی در آن به اندازه به کار نرفته باشد، به خوراکی شبیه است که شوری یا شیرینی آن دل را بزند. درک و ارتباط با چنین متنی برای مخاطب، سخت و دشوار است.

ج: آغاز زیبا، متفاوت و ادامه‌ی مناسب متن و پایان‌بندی تأثیرگذار
آغاز و پایان هر نوشته، کتاب، مقاله، فیلم یا نمایشی می‌تواند ذهن
مخاطب را به خود مشغول نماید و حس توجه و تفکر او را برانگیزد. این
تأثیرگذاری می‌تواند در همراهی و همدلی او با متن تأثیرگذار باشد و حتی
تا سال‌ها در ذهن او نقش ببندد همانطور که ما ابتدا و پایان بسیاری از
فیلم‌ها یا کتاب‌ها را در ذهن خود داریم و فراموش نمی‌کنیم. همانطور که
آغاز متن ادبی می‌تواند مؤثر و جذاب باشد، ادامه و تداوم مناسب قطعه‌ی
ادبی نیز تأثیرگذار خواهد بود و به همان نسبت اگر پایان آن تفکربرانگیز و
همراه با آشنایی دیر و غافلگیری و اعجاب باشد، جذابیت و تأثیر آن بر
مخاطب، چندین برابر خواهد بود.

با مطالعه‌ی قطعه‌ی ادبی این کتاب، بسیاری از نکات ذکر شده را
می‌بینیم که نشان از درک و شناخت ایشان نسبت به زبان ادبی و نگارش
قطعه‌ی ادبی دارد. زیبایی‌ها و ارزش‌ها و ارزشمندی در این اثر وجود دارد که
در برخورد با موضوعات و مضامین مختلف، با دیدی انتقادی، قابل پیگیری
و بررسی هستند. مطالعه و توجه به متن ادبی این کتاب و اندیشه‌های مستتر
در آن را به مخاطبان جدی ادبیات توصیه می‌نمایم. با توجه به شناختی که
از تلاش و تکاپوی ایشان در جهت رشد و حرکت در امر نویسندگی سراغ
دارم، نوید روزهای پرباری را در آینده‌ی ادبی ایشان می‌بینم. امیدوارم با
تلاش مستمر و پویایی ذهنی که در ایشان دیده‌ام، در ادامه حرکت در
مسیر نویسندگی، به موفقیت‌های دامنه‌داری نائل گردد.

شهرام فروغی مهر

شهریور ۱۳۹۸ - اهواز